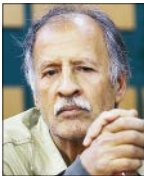

فرصت‌ها و تهدیدهای

سینمای سیاسی

محمدتقی فهیم
منتقد سینما

باشیم که مخاطبان با پیگیری فیلم و رمان تجربه‌های مختلف را پشت‌سر می‌گذارند بدون این‌که لازم باشد خود به رویدادهای خطرناک ورود کنند بیشتر به نقش کتاب و ب خصوص فیلم‌دیدن توسط شهروندان از گروه‌های سنی متنوع پی می‌بریم. سینما، پدیده‌ها را زنده می‌کند وعینیت می‌بخشد لذا تماشاگران با همذات‌پنداری روی پرده‌ها زودتر از وقوع، آن را به تجربه‌های خود می‌افزایند. سینمای ایران طی سال‌های پس از انقلاب به‌رغم قراز و فرودهای پرتعداد اتفاقات سیاسی داخلی و فرامیزی اما کمتر از پنج فیلم سیاسی در قالب ژانر را می‌توان رصد کرد که بارزترین آنها فیلم قلاده‌های طلا است.

وقتی سینما در گونه سیاسی وجود ندارد، فیلم‌های اجتماعی شبه‌روشنفکرانه جاگیرین آن می‌شود؛ فیلم‌هایی که با متلک وایما و اشاره‌های به اصطلاح نمادین برای خودو سازندگانش پاساز سیاسی باز می‌کنند. فیلم سیاسی مطابق قواعد ژانر به آثاری اطلاق می‌شود که درباره رویدادهای اتفاقات سیاسی باشد.

سینمای غالب جهان از آمریکا، هند و اروپا تا کره سال‌های اخیر، الثفات ویژه‌ای به تولیدات تصویری سیاسی داشته و دارند. این‌گونه سینمایی به دلیل داشتن مخاطب انبوه از جایگاه معتبر و محکمی برخوردار است، حال آن‌که کشور ما در مقام داشتن رتبه خوب تولید، ولی با سینمای سیاسی بیگانه است، چرا؟

نخستین مانع و بازدارنده تولید فیلم سیاسی به مدیران دولتی و به‌خصوص اسیر در رویکردهای جناحی مربوط می‌شود. این مدیریت که شاید یک‌بار هم قانون اساسی را مرور نکرده باشد و از ظریفیت‌های آن در زمینه گفت‌مان درون نظام بی‌اطلاع یا فاقد تحلیل عمیق است، با آیین‌نامه‌های قدیمی و کهنه همواره سد محکمی در برابر ساخته شدن فیلم‌های سیاسی ایجاد کرده یا با ممیزی‌های سلیقه‌ای و متائر از جناح‌های مرتبط، فیلمسازان را دلسرد و منزوی کرده است.

چند روز قبل، عماد افروغ عضو شورای نمایش در دولت اعتدال از واقعیت حاکم بر شوراهای ان مدیریت و روال و روند حاکم در ادوار مختلف در برخورد با فیلم‌های سیاسی پرده برداشت. مرور بخشی از صحبت‌های او به این بحث کمک می‌کند: «در شورای پروانه نمایش بومد و می‌دیدم هر فیلم سیاسی را به تیر ممیزی گرفتار می‌کردند اما پروانه هر فیلم‌لوده‌ای را سریعاً امضا می‌کردند... زمانی که فضا را سیاست‌زدایی می‌کنید جامعه واکنش نشان می‌دهد و می‌خواهد سیاسی‌شود، الان سیاسی‌شده است...»

دومین بازدارنده نبود یا کمبود فیلم سیاسی به خود فیلمسازان مربوط می‌شود. فیلمسازانی که تجربه و تخصص لازم را در سینمای ژانر ندارند؛ پس درک شان از فیلم سیاسی نمونه‌های غرغرو، تلخ و تیره‌نمایی از همه چیز و هر اتفاقی است. این فیلمسازان، سینما را با حزب و گروه سیاسی اشتباه گرفته و به جای خلق یک رویداد سیاسی، سلسله گفت‌وگوهای رادیویی راه انداخته و به جای ارائه درام‌های جاندار و جذاب درباره پرونده‌های سیاسی، در پی شعارهای سیاسی برانداخته هستند. رویکرد این گروه از فیلمسازان که عمدتاً هم برای خارج فیلم می‌سازند، باعث واکنش تندتر مدیریت‌ها شده و انسداد را بیشتر می‌کنند.

پخش برنامه «شیوه» از شبکه چهار نشان می‌دهد ظریفیت و تحمل نظرات مختلف سیاسی در بدنه مدیریت کلان کشور وجود دارد، پس چرادر سینما نباید شاهد روایت و قرائت‌های مختلف از پدیده‌های سیاسی باشیم.

شاید سینما حال و احوال امروزش را به ناآرامی‌های اخیر مرتبط بدانند اما واقعیت این است که در این زمینه نمی‌توان شرایط اقتصادی مردم و کیفیت فیلم‌ها را هم نادیده گرفت. در چنین شرایط اقتصادی است که مردم ترجیح می‌دهند با کمی تأخیر فیلم‌های سینمایی را در خانه‌های‌شان و ارزان تماشا کنند.

همان‌طور که بارها در اخبار آمده، جام جهانی ۲۰۲۲ قطر از روز دوشنبه

حمایت برای اکران همزمان با جام جهانی

منتقدان سینمایی و

اهل فن در سنگاپور می‌گویند هنرمندان کشور همزمان با رشد اجتماعی و اقتصادی این کشور شرق دور آسیا، تلاش دارند در

کیکائوس زیاری
گروه فرهنگ و هنر

فیلم‌های‌شان در جهت حفظ سنت‌های فرهنگی، بومی و مذهبی بگوشند و رابطه‌ای متقابل و قابل‌قبول بین این رشد اجتناب‌ناپذیر و سنن و باورهای عمومی کهن مردم سنگاپور ایجاد کنند. فیلم‌های تازه‌ای که در سنگاپور در دو مرحله تولید و پس از تولید قرار دارند، با داستان‌های بدیع و متفاوت، تلاش مردم کشور را به نمایش می‌گذارند.

این در حالی است که صنعت سینمای سنگاپور خواهان توجه بیشتر مسئولان رسمی به سینمای بومی و اتخاذ راه‌ها و روش‌هایی منطقی و قابل دسترس برای مقابله با محصولات پرسرומصدای هالیوودی و حتی بلاک‌باسترهای بالیوودی هستند. در این میان، فعالیت شرکت‌های بزرگ فیلمسازی برای تولید تعداد بیشتری فیلم شتاب گرفته و تولیدکنندگان کوچک‌تر هم با الهام از این وضعیت، کار ساخت محصولاتی کم‌خرج‌تر را آغاز کرده‌اند.

کرونه، انسان‌ها را به انزوا برد

فران بورجیا یکی از تهیه‌کنندگان سرشناس بومی می‌گوید، تولید محصولات مشترک باکشورهای همسایه و هم‌زبان، می‌تواند به احیا و خلق وضعیتی بهتر برای سینمای بومی کمک زیادی کند. به همین دلیل شرکت فیلمسازی او، آکانگا فیلم، قصد دارد طی ماه‌های آینده حداقل چهار محصول مشترک را جلوی دوربین ببرد. به گفته بورجیا:«تماشاگران داخلی همیشه از تولیدات بومی و هنرمندان‌شان حمایت می‌کنند. فیلم‌های ما داستان‌های‌شان را از زندگی همین مردم می‌گیرند و مشکلات و مسائل آنان را به زبان خودشان مطرح می‌کنند. تماشاچی سنگاپوری در فیلم‌های ما فرهنگ، مذهب، زندگی و آداب و رسوم محلی و بومی را می‌بیند و با آن احساس همذات‌پنداری می‌کند. پس وظیفه مهم ما در مقام هنرمند این است که با فراهم کردن خوراک فکری و تفریحی لازم برای او، مانع حرکت مردم به سمت تولیدات خارجی بشویم.» بورجیا که سال ۲۰۱۸ با درام پرتنش و تحسین‌شده «سرزمین تصور شده» توجهات بسیاری را به خود جلب کرد، در یک همکاری دوباره با کارگردان

آداب و رسوم محلی و بومی را می‌بیند و با آن احساس همذات‌پنداری می‌کند. پس وظیفه مهم ما در مقام هنرمند این است که با فراهم کردن خوراک فکری و تفریحی لازم برای او، مانع حرکت مردم به سمت تولیدات خارجی بشویم.» بورجیا که سال ۲۰۱۸ با درام پرتنش و تحسین‌شده «سرزمین تصور شده» توجهات بسیاری را به خود جلب کرد، در یک همکاری دوباره با کارگردان

مکت

استفاده از زبان عامه، راهی برای جذب مخاطب

صنعت سینمای سنگاپور در حالی به دنبال کسب موقعیت بهتر در جامعه است که منتقدان و اهل فن می‌گویند این سینما در صورتی به موقعیت‌های بهتر و بالاتر می‌رسد که بیان‌کننده حال و احوال مردم کشور و نیازهای آنها باشد. به گفته آنها در این رابطه لازم است داستان‌های فردی با موضوعات مهم اجتماعی همراه شود و به زبانی عامه فهم و جذاب در معرض دید تماشاچی قرار گیرد. این داستان‌ها باید با توجه به عرف جامعه و دیدگاه ملی و مذهبی مردم مورد بازخوانی قرار گیرد و فقط در این صورت است که می‌تواند عموم تماشاگران داخلی و منطقه را جذب خود کند.

۳۰ آبان شروع و در روز یکشنبه ۲۷آذر به پایان می‌رسد. با این توضیح هجدهمین جلسه شورای صنفی نمایش در خانه سینما در روز یکشنبه ۸ آبان تشکیل شد که طی آن پس از بررسی شرایط فروش و به منظور رونق سینماها، برنامه ویژه‌ای برای فیلم‌های متقاضی اکران تا پایان آبان در قالب طرح حمایتی تصویب شد. شرایط مصوب شده را به شرح زیر ملاحظه کنید:

۱- در ایام جام جهانی هر دو هفته اکران، یک هفته محاسبه خواهد شد. ۲- در صورت فروش و استقبال مخاطبان از فیلم‌های جدید، این آثار می‌توانند تا پایان سال ۱۴۰۱، اکران خود را بدون محدودیت‌های آیین‌نامه‌ای ادامه دهند. ۳- فیلم‌های جدید از بسته حمایتی مالی سازمان سینمایی بهره‌مند خواهند شد. /مهر

«جام‌جم» سینمای استراتژیک شرق آسیا را بررسی می‌کند

سنگاپور به دنبال هویت ملی

را داشته باشد و هم بتواند از پس رقابت با تولیدات بالیوودی و رزمی شرق دور هم برآید.»

مشکلات فیلمسازان زن

آشا مایفیر که «زن سوم» او تماشاگران و منتقدان را به تحسین فراوان واداشت، برای محصول مشترک تازه‌اش به نام «جوانی» راهی شهر سایگون دهه ۹۰ میلادی می‌شود که هنوز تحت تأثیر تهاجم نظامی وسیع ارتش آمریکا و ویرانی‌های ناشی از آن است. این‌خانم فیلمساز با محور قرار دادن یک زن در رأس ماجراهای فیلمش به بیان دردها، مشکلات و آرزوهای زنان در شرق آسیا و مشکلات پیش‌روی‌شان می‌پردازد. بورجیا و مایفیر قرار است همکاری مشترک دیگری به نام «اگه دو تا جون داشتیم» هم داشته باشند. داستان فیلم برگرفته از رخدادی واقعی و داستان آیینگیل ان روزوود، نویسنده ویتنامی است.

در این فیلم هم یک زن شخصیت اصلی ماجراست که بعد از ازدواج با مردی میناسال قبول می‌کند برای فرزند کوچک او مادری کند. این در حالی است که خود او سال‌ها قبل از محبت مادرش محروم شده و حالا با تافاضی در درون خویش روبه‌روست. مایفیر به مشکلات فیلمسازان زن در قاره آسیا اشاره کرده و ادامه می‌دهد: «وضعیت هنرمندان زن از مردان فیلمساز هم بدتر است. ما برای ابتدایی‌ترین حقوق خود باید مبارزه کنیم و خیلی وقت‌ها شاید این مبارزه به نتیجه‌ای هم نرسد.

این در حالی است که هنرمندان زن می‌توانند خیلی بهتر مشکلات و مسائل زنان را در کشورهای در حال رشد بیان کنند. ما هنرمندان زن با تکیه بر فرهنگ بومی و مذهبی خود، تلاش داریم داستان زنان جامعه‌مان را به شکلی درست و منطقی به تصویر بکشیم.» /ورایتی

بورجیا:

تماشاچی سنگاپوری در فیلم‌های ما فرهنگ مذهب، زندگی و آداب و رسوم محلی و بومی را می‌بیند و با آن احساس همذات‌پنداری می‌کند

آنهاست. اسارات در صحبت‌هایش به موضوع مهمی اشاره می‌کند که تا حد زیادی از چشم رسانه‌ها و حتی منتقدان سینمایی هم دور مانده است. او می‌گوید: «مشکل ما فقط بلاک باسترهای هالیوودی نیست. این فیلم‌ها بخشی از ماجرا است که کار را برای فیلمسازان و تهیه‌کنندگان بومی سخت می‌کنند. کارهای ما باید همزمان با فیلم‌هایی از هند و حتی شرق دور هم مبارزه و مقابله کنند. یک فیلم کاراته‌ای و رزمی به راحتی می‌تواند با اندکی تبلیغات

مورد توجه جوانان قرار گیرد. ستارگان بالیوودی هم طرفداران خاص خود را بین مردم دارند. زمانی که ما فیلمی را جلوی دوربین می‌بریم، در همان حال که به فکر استقلال و ارائه یک اثر سالم هستیم باید از عوامل و عناصری بهره ببریم تا بتوانیم تماشاگران را جذب خود کنیم. فیلم‌های ما هم باید توان مقابله با هالیوود

رویداد

«لوپتو» در راه اکران

انیمیشن «لوپتو» قرار است از چهارشنبه پیش‌رو در سینماهای کشور اکران شود. در این باره عباس عسگری (کارگردان کرمانی این فیلم) در گفت‌وگویی درباره این‌که چه پیش‌بینی‌ای از حضور مخاطب در سینماها دارد، بیان کرد: پیش‌بینی خیلی سخت است و نمی‌دانم آیا مردم تمایل دارند (در شرایط فعلی) به سینما بیایند یا خیر؟ شاید خانواده‌ها

حوصله و رغبتی نداشته باشند که با بچه‌های خود به سینما بیایند اما شاید مدارس همراهی کنند اتفاق خوبی بیفتد. به همین دلیل نمی‌دانم چه شرایطی پیش خواهد آمد. در هر حال امیدوارم خوب پیش برود. در کرمان هم، چون اکران این دست فیلم‌ها کمتر اتفاق می‌افتد، فکر می‌کنم با معرفی و تبلیغ، استقبال خوبی داشته باشیم چرا که شاید در قالب یک تفریح خانوادگی برای مردم جالب باشد که انیمیشن را در سینما تماشا کنند. وی افزود: یک مسأله مهم این است که تبلیغات با توجه به شرایط اینترنت و فیلترینگ خیلی سخت خواهد بود. البته تیزرهایی به تلویزیون داده شده و قرار است شبکه پویا و احتمالاً شبکه‌های دیگر آن را پخش کنند. این کارگردان همچنین درباره پروژه جدیدش گفت در حال کار روی چند سیناپس و فیلمنامه است و البته ساخت یک فیلم جدید، به نتیجه اکران لوپتو هم بستگی دارد. / ایسنا

نگاه

موافقت با ساخت ۴ فیلمنامه سینمایی

شورای پروانه نمایش یا شورای بازبینی فیلم‌ها، بخشی از سازمان سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است که مسئول صدور یا رد پروانه ساخت برای فیلم‌های سینمایی ایران است. این

شورادر جلسه اخیر با چهار فیلمنامه موافقت کرد.

فیلمنامه‌های «در تاریکی همه چیز روشن است» به تهیه‌کنندگی و کارگردانی بهرام کاظمی اسفه و نویسندگی دامون قنبرزاده نیار، «کیک محبوب من» به تهیه‌کنندگی سیدغلامرضا موسوی نامقی، کارگردانی بهتاش صناعی‌ها و نویسندگی بهتاش صناعی‌ها و مریم مقدم حسینی، «کچومقال» به تهیه‌کنندگی، کارگردانی و نویسندگی مزدک میرعابدینی و «قله‌بک» به تهیه‌کنندگی و کارگردانی مرتضی شایسته و نویسندگی امیرحسین دواتگر، موافقت شورای پروانه ساخت سازمان سینمایی را‌خذ کردند.

ضمن این‌که فیلم‌های سینمایی «طبقه یک و نیم»، «بیسرو» و انیمیشن سینمایی «لوپتو» اکران خود را از این هفته آغاز خواهند کرد. / جام‌جم

